ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER της 20ής Φεβρουαρίου 1997 *

1. Στην παρούσα διαδικασία, το Oberlandesgericht München υποβάλλει τρία ερωτήματα για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 13, 14 και 17 της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [1] (στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών), όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας [2].

2. Τα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία υποβλήθηκαν βάσει του πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971, για την ερμηνεία από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της Συμβάσεως των Βρυξελλών [3], αφορούν την έννοια της συναφθείσας από έναν καταναλωτή συμβάσεως κατά την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, την πώληση με τμηματική καταβολή του τιμήματος και το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί αμφισβητήσεως ρήτρας διεθνούς δικαιοδοσίας κατά την έννοια του άρθρου 17 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

1 — ΕΕ 1982, L 388, σ. 7.

2 — ΕΕ 1982, L 388, σ. 24.

3 — ΕΕ 1982, L 388 σ. 20.

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία της κύριας δίκης κατά τη διάταξη περί παραπομπής

3. Η Dentalkit Srl (στο εξής: εναγομένη), είναι μια εταιρία με έδρα τη Φλωρεντία (Ιταλία), η οποία εκμεταλλεύεται μια αλυσίδα καταστημάτων franchise, που ειδικεύονται στην πώληση προϊόντων για την υγιεινή των οδόντων.

4. Η εναγομένη συνήψε με τον, ιταλικής ιθαγένειας, Benincasa (στο εξής: ενάγων) στις 28 Σεπτεμβρίου 1992, στη Φλωρεντία, μια συμφωνία franchise για τη δημιουργία και τη λειτουργία ενός καταστήματος στο Μόναχο, όπου ο ενάγων, κατά τη δήλωσή του, είχε την κατοικία του.

5. Κατά τη ρήτρα 2 της συμφωνίας, η εναγομένη ανέλαβε, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες υποχρεώσεις: α) να επιτρέπει τη χρησιμοποίηση του σήματος Dentalkit προκειμένου να διακρίνεται το κατάστημα πωλήσεων, β) να παραχωρήσει δικαίωμα αποκλειστικότητας για τη χρησιμοποίηση του σήματος Dentalkit σε καθορισμένη περιοχή, γ) να παρέχει την αναγκαία στήριξη κατά την έναρξη λειτουργίας του καταστήματος πωλήσεων, δ) να παραδίδει κατάλογο των προϊόντων, ε) να παραδίδει τα εμπορεύματα, στ) να παρέχει στήριξη κατά την παρουσίαση των προϊόντων, ζ) να γνωστοποιεί τις τεχνικο-εμπορικές πληροφορίες και γνώσεις που διαθέτει, η) να παρέχει στήριξη κατά την έρευνα μέτρων διαφημίσεων και μέτρων για την εγχώρια προώθηση των πωλήσεων, θ) να παραδίδει ορισμένα έντυπα, ι) να διοργανώνει επιμορφωτικά προγράμματα θεωρητικής και πρακτικής εξοικειώσεως με την εργασία, ια) να

διοργανώνει επί εθνικού επιπέδου διαφημιστική εκστρατεία συμπεριλαμβανομένης της προωθήσεως των πωλήσεων, ιβ) να μην ανοίξει κανένα άλλο καταστήματα πωλήσεων στην αποκλειστικώς παραχωρηθείσα περιοχή.

6. Ο ενάγων, εξάλλου, ανέλαβε, κατά τη ρήτρα 3 της συμφωνίας, τις ακόλουθες υποχρεώσεις: α) να προβεί στην καταχώριση στο εμπορικό μητρώο και να φροντίσει για έκδοση των απαιτούμενων αδειών, β) να φροντίζει ώστε οι χώροι του καταστήματος να είναι διαθέσιμοι κατά τη διάρκεια ισχύος της συμβάσεως, γ) να διαμορφώσει τους χώρους του καταστήματος με τη μορφή που έχουν τα άλλα ήδη υφιστάμενα καταστήματα Dentalkit, δ) να πωλεί αποκλειστικά τα προϊόντα που παραδίδει η εναγομένη και να διαθέτει επαρκές απόθεμα των προϊόντων αυτών, ε) να επισημαίνει τη σκοπιμότητα της διαθέσεως νέων προϊόντων που βρίσκονται σε αρμονία με την προσφερόμενη σειρά προϊόντων, στ) να διατηρεί τους χώρους του καταστήματος σε ευπρεπή κατάσταση και να παρέχει στην πελατεία εξειδικευμένες και αποτελεσματικές υπηρεσίες, ζ) να χρησιμοποιεί τα διακριτικά της επιχειρήσεως όπως τα δηλώνει η εναγομένη χωρίς καμία μεταβολή, η) να τηρεί το απόρρητο ως προς πληροφορίες και έγγραφα που αφορούν το «σύστημα Dentalkit», ι) να προβαίνει με δικά του έξοδα σε προηγουμένως συμφωνηθείσες με την εναγομένη διαφημιστικές εκστρατείες και σε μέτρα για την τοπική προώθηση των πωλήσεων.

7. Τέλος, ο ενάγων ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλει στην εναγομένη ποσό 8 εκατομμυρίων ιταλικών λιρών (LIT) ως απόδοση δαπανών για τη στήριξη στον τεχνικο-εμπορικό τομέα κατά την έναρξη λειτουργίας του καταστήματος πωλήσεων και 3 % του ετησίου κύκλου εργασιών από τις πωλήσεις ως αντιπαροχή για τη χρησιμοποίηση των παραχωρηθέντων αποκλειστικά για την καθορισθείσα περιοχή διακριτικών της επιχειρήσεως με εξαίρεση τους πρώτους δώδεκα μήνες της εμπορικής δραστηριότητας.

8. Προς σύναψη της συμφωνίας, της οποίας η αρχική διάρκεια ήταν τριετής και μπορούσε να παραταθεί σιωπηρώς, υπέγραψαν τα δύο μέρη ένα συντεταγμένο στην ιταλική έγγραφο, το οποίο χρησιμοποιεί η εναγομένη γενικώς προς τον σκοπό αυτό.

9. Ο ενάγων άνοιξε το κατάστημα, κατέβαλε 8 εκατομμύρια LIT ως αμοιβή για την έναρξη των εργασιών και προέβη σε ορισμένες αγορές για τις οποίες δεν κατέβαλε το αντίτιμο. Εν τω μεταξύ έπαυσε τις εμπορικές δραστηριότητες. Αργότερα άσκησε αγωγή κατά της εναγομένης ενώπιον του Landgericht München I, ζητώντας:

α) να υποχρεωθεί η εναγομένη να του καταβάλει 8 εκατομμύρια LIT εντόκως προς 12 % από της επιδόσεως της αγωγής (27 Δεκεμβρίου 1993)·

β) να αναγνωρισθεί ότι η συμφωνία franchise που συνήφθη μεταξύ των διαδίκων στις 28 Σεπτεμβρίου 1992 στερείται κύρους, με συνέπεια ότι στερούνται επίσης κύρους οι συναφθείσες βάσει της συμφωνίας franchise συμβάσεις πωλήσεως.

10. Η άποψη του ενάγοντος ότι η συμφωνία franchise είναι άκυρη στηρίζεται, αφενός, στο ότι η συμφωνία αντιβαίνει προς το άρθρο 138 του BGB (γερμανικού αστικού κώδικα) και, αφετέρου, στο ότι συνομολογήθηκε με αυτή μία πλέον της διετίας δέσμευση, χωρίς να έχει τηρηθεί η ρύθμιση του άρθρου 11, περίπτωση 12, στοιχείο a, σε συνδυασμό με το άρθρο 6 του γερμανικού νόμου περί γενικών όρων συναλλαγών. Ο ενάγων ζητεί επιπλέον την ακύρωση της συμφωνίας λόγω πλάνης κατά το άρθρο 119 του BGB, και λόγω απάτης, κατά το άρθρο 123 του BGB.

11. Η εναγομένη ζήτησε να απορριφθεί η αγωγή και εκ προοιμίου προβάλλει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας και δωσιδικίας του Landgericht München I, ενώπιον του οποίου ασκήθηκε η αγωγή. Κατά την άποψή της, βάσει της μεταξύ των διαδίκων συναφθείσας συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας (ρήτρα 12 της συμφωνίας) αποκλειστικά αρμόδια είναι τα δικαστήρια της Φλωρεντίας.

12. Ο ενάγων, προς αντίκρουση αυτής της το γόνυ κάμπτοντας ενστάσεως, προβάλλει συνοπτικά ότι:

α) το Landgericht München I είναι το δικαστήριο του τόπου εκπληρώσεως της παροχής κατά την έννοια του άρθρου 5, περίπτωση 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών·

β) η ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας υπέρ των δικαστηρίων της Φλωρεντίας δεν συνιστά παρέκκλιση ως προς την αγωγή, δεδομένου ότι με την αγωγή ζητείται να αναγνωριστεί ότι ολόκληρη η σύμβαση, επομένως και η ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας, είναι ανενεργός·

γ) επιπροσθέτως, η εφαρμογή της ρήτρας διεθνούς δικαιοδοσίας εμποδίζεται από το άρθρο 13, πρώτη παράγραφος, περίπτωση 1, και το άρθρο 14, πρώτη παράγραφος, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, οπότε η ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας κατά το άρθρο 17, τρίτη παράγραφος, σε συνδυασμό με το άρθρο 15 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη.

13. Προς στήριξη του τελευταίου αυτού ισχυρισμού, ο ενάγων προβάλλει ότι κατά το χρονικό σημείο της συνάψεως της συμφωνίας franchise δεν είχε ακόμα αρχίσει επαγγελματικές δραστηριότητες και, επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ως καταναλωτής κατά την έννοια του άρθρου 13, πρώτη παράγραφος, της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Αυτό προκύπτει κατά τελολογική ερμηνεία λαμβανομένου υπόψη του βασικού στόχου της Συνθήκης ΕΚ που συνίσταται στην αυξημένη προστασία του τελικού καταναλωτή.

14. Με απόφαση της 19ης Ιουλίου 1993, το Landgericht München I δέχθηκε την ένσταση της εναγομένης και, κατά συνέπεια, απέρ-

ριψε την αγωγή ως απαράδεκτη, επειδή δεν είχε διεθνή δικαιοδοσία.

15. Επομένως, το Landgericht München I έκρινε με την απόφασή του την περιεχόμενη στη συμφωνία franchise ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας έγκυρη και δέχθηκε ότι υφίσταται, κατά το άρθρο 17 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων της Φλωρεντίας.

16. Με την απόφαση δεν έγινε δεκτό ότι πρόκειται για σύμβαση καταλανωτή, πράγμα που συνεπάγεται ότι το άρθρο 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών δεν μπορεί, στην προκειμένη περίπτωση, να αντιταχθεί στη ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας. Ήδη κατά το γράμμα αλλά και κατά το πνεύμα του άρθρου 13, πρώτη παράγραφος, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, μια σύμβαση με την οποία θα δημιουργούνταν μία επαγγελματική ή επιχειρηματική υπόσταση θα πρέπει να θεωρείται ως σύμβαση που αποσκοπεί πράγματι στην επαγγελματική ή επιχειρηματική δραστηριότητα.

17. Κατά την κρίση του Landgericht München I, τα άλλα αποτελέσματα από την εφαρμογή του γερμανικού νόμου περί καταναλωτικής πίστεως δεν χρειάζεται να ληφθούν υπόψη για την ερμηνεία του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, η οποία πρέπει να πραγματοποιείται αυτοτελώς. Τέλος, δεν υφίστανται ως προς την επίμαχη συμφωνία ούτε οι άλλες προϋποθέσεις για την ύπαρξη συμβάσεως καταναλωτή.

18. Ο ενάγων άσκησε κατά της πρωτόδικης αποφάσεως έφεση, την απόρριψη της οποίας ζητεί η εναγομένη. Κατά τη διαδικασία επί της εφέσεως οι δύο διάδικοι επανέλαβαν κατ' ουσίαν τους αντίθετους ισχυρισμούς τους ως προς τη διεθνή δικαιοδοσία των γερμανικών δικαστηρίων.

19. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, ενόψει των υφισταμένων αμφιβολιών ως προς την ερμηνεία της Συμβάσεως των Βρυξελλών, υποβάλλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως:

«1) Θεωρείται ένας ενάγων ως καταναλωτής κατά την έννοια των άρθρων 13, πρώτη παράγραφος, και 14, πρώτη παράγραφος, της Συμβάσεως των Βρυξελλών και όταν η αγωγή αφορά σύμβαση την οποία ο ενάγων έχει συνάψει όχι προς τον σκοπό μιας ήδη ασκούμενης επαγγελματικής δραστηριότητας αλλά μιας επαγγελματικής δραστηριότητας που πρόκειται να αναληφθεί μελλοντικώς (εν προκειμένω: συμφωνία franchise προς τον σκοπό δημιουργίας αυθύπαρκτης επαγγελματικής υποστάσεως);

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, περιλαμβάνει το άρθρο 13, πρώτη παράγραφος, περίπτωση 1, της Συμβάσεως (πώληση ενσωμάτων κινητών με τμηματική καταβολή του τιμήματος) μια συμφωνία franchise η οποία αφορά την υποχρέωση του ενάγοντος να αγοράζει από τον αντισυμβαλλόμενο για χρονικό

διάστημα που εκτείνεται σε περισσότερα έτη (3 έτη) τα αντικείμενα και τα εμπορεύματα που είναι αναγκαία για τον εξοπλισμό και τη λειτουργία ενός καταστήματος (χωρίς να έχει συνομολογηθεί τμηματική καταβολή του τιμήματος) καθώς και να καταβάλει αμοιβή ενάρξεως εργασιών, από το δεύτερο δε έτος της δραστηριότητας να καταβάλει ως δικαιώματα για την άδεια 3 % του κύκλου εργασιών;

3) Είναι το ορισθέν στο πλαίσιο συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας δικαστήριο κράτους μέλους κατά το άρθρο 17, πρώτη παράγραφος, της Συμβάσεως αποκλειστικά αρμόδιο και όταν με την αγωγή ζητείται, μεταξύ άλλων, να αναγνωρισθεί ότι στερείται κύρους η σύμβαση στην οποία περιέχεται η ίδια η συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας με την ακόλουθη διατύπωση: "Για κάθε διαφορά που αφορά την ερμηνεία, την εκτέλεση ή άλλα ζητήματα της παρούσας συμβάσεως αρμόδια είναι τα δικαστήρια της Φλωρεντίας", που συνομολογήθηκε ειδικά με αναφορά στα άρθρα 1341 και 1342 του Codice Civile (ιταλικού αστικού κώδικα);»

Οι προς ερμηνεία διατάξεις της Συμβάσεως των Βρυξελλών

20. Το τμήμα 4 της Συμβάσεως των Βρυξελλών φέρει την επιγραφή «Διεθνής δικαιοδοσία σε συμβάσεις καταναλωτών».

21. Στο τμήμα αυτό, το άρθρο 13 ορίζει:

«Σε συμβάσεις που ο σκοπός τους μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητα αυτού που τις καταρτίζει, και που αποκαλείται στη συνέχεια "καταναλωτής", η διεθνής δικαιοδοσία καθορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος τμήματος, με την επιφύλαξη του άρθρου 4 και του άρθρου 5, σημείο 5:

1) όταν πρόκειται για πώληση ενσωμάτων κινητών με τμηματική καταβολή του τιμήματος ή

2) όταν πρόκειται για δάνειο με σταδιακή εξόφληση ή για άλλη πιστωτική συναλλαγή συνδεομένη με τη χρηματοδότηση αγοράς ενσωμάτων κινητών ή

3) για κάθε άλλη σύμβαση που έχει ως αντικείμενο παροχή υπηρεσιών ή προμήθεια ενσωμάτων κινητών αν:

α) πριν από την κατάρτιση της συμβάσεως, έγινε στο κράτος της κατοικίας του καταναλωτή ειδική προσφορά ή διαφήμιση και

β) ο καταναλωτής ολοκλήρωσε στο κράτος αυτό τις απαραίτητες για την κατάρτιση της συμβάσεως πράξεις.

Όταν ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή δεν έχει κατοικία στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, αλλά διαθέτει υποκατάστημα, πρακτορείο ή εγκατάσταση σε συμβαλλόμενο κράτος, θεωρείται, ως προς τις διαφορές τις σχετικές με την εκμετάλλευσή τους, ότι έχει την κατοικία του στο έδαφος του κράτους αυτού.

(...)»

22. Το άρθρο 14 της Συμβάσεως των Βρυξελλών ορίζει:

«Η αγωγή καταναλωτή κατά του αντισυμβαλλόμενου μπορεί να ασκηθεί είτε ενώπιον των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο αντισυμβαλλόμενος είτε ενώπιον των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους, στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής.

Η αγωγή του αντισυμβαλλόμενου κατά του καταναλωτή μπορεί να ασκηθεί μόνον ενώπιον των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους, στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής.

Οι διατάξεις αυτές δεν θίγουν το δικαίωμα ασκήσεως ανταγωγής ενώπιον του δικαστηρίου στο οποίο είναι εκκρεμής η κύρια αγωγή που έχει εισαχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τμήματος.»

23. Τέλος, το άρθρο 17 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το οποίο περιέχεται στο τμήμα 6 «Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας», ορίζει:

«Αν τα μέρη, από τα οποία ένα τουλάχιστον έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, συμφώνησαν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια συμβαλλόμενου κράτους θα δικάζουν τις διαφορές που έχουν προκύψει ή που θα προκύψουν από συγκεκριμένη έννομη σχέση, το δικαστήριο αυτό ή τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία. Μια τέτοια συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας πρέπει να καταρτίζεται

α) είτε γραπτά είτε προφορικά με γραπτή επιβεβαίωση·

β) είτε υπό τύπο ανταποκρινόμενο στην πρακτική που έχουν καθιερώσει οι συμβαλλόμενοι στις μεταξύ τους σχέσεις·

γ) είτε, στο διεθνές εμπόριο, υπό τύπο ανταποκρινόμενο στις συνήθειες τις οποίες τα μέρη γνωρίζουν ή οφείλουν να γνωρίζουν και οι οποίες είναι ευρέως γνωστές σ' αυτού του είδους την εμπορική δραστηριότητα και τηρούνται τακτικά από τους συμβαλλόμενους σε συμβάσεις, του είδους για το οποίο πρόκειται, στη συγκεκριμένη εμπορική δραστηριότητα.

Όταν μια τέτοια συμφωνία καταρτίζεται από μέρη εκ των οποίων κανένα δεν έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, τα δικαστήρια των άλλων συμβαλλόμενων κρατών δεν μπορούν να δικάσουν τη διαφορά εφόσον το ή τα υποδειχθέντα δικαστήρια δεν έχουν διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας τους.

(...)

Οι συμφωνίες διεθνούς δικαιοδοσίας (...) δεν παράγουν αποτελέσματα αν είναι αντίθετες προς τις διατάξεις των άρθρων 12

και 15 ή εάν τα δικαστήρια, τη διεθνή δικαιοδοσία των οποίων αποκλείουν, έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 16.

Αν συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας έχει καταρτιστεί προς όφελος μόνον ενός μέρους, το μέρος αυτό διατηρεί το δικαίωμα να προσφύγει σε κάθε άλλο δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

(...)»

Επί του πρώτου ερωτήματος

24. Για να δώσει απάντηση στο πρώτο ερώτημα, το Δικαστήριο πρέπει να κρίνει αν μια συμφωνία franchise, η οποία έχει συναφθεί με πρόσωπο το οποίο μέχρι τούδε δεν ασκούσε επαγγελματική δραστηριότητα πρέπει να χαρακτηρισθεί ως σύμβαση «που ο σκοπός της μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητα αυτού», κατά την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

25. Θα διατυπώσω τις παρατηρήσεις μου επί του ερωτήματος αυτού, αρχίζοντας με μια εξέταση των συμφωνιών franchise, κατόπιν δε υπενθυμίζοντας τη νομολογία του Δικαστηρίου επί της εννοίας «συμβάσεις καταναλωτών» του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Θα καταλήξω τελικά στο συμπέρασμα ότι η έννοια αυτή δεν έχει εφαρμογή σ' αυτού του είδους τις συμβάσεις.

i) *Οι συμφωνίες franchise*

26. Οι συμφωνίες franchise — μια ευρέως διαδεδομένη εμπορική πρακτική — είναι συμφωνίες κατά τις οποίες μια επιχείρηση (ο δικαιοπάροχος) παραχωρεί σε μια άλλη επιχείρηση (τον δικαιοδόχο) το δικαίωμα να εκμεταλλεύεται ένα δικό του σύστημα εμπορίας αγαθών και υπηρεσιών.

27. Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία ασκούν τη δραστηριότητα του δικαιοπάροχου, δημιουργούν συνήθως ένα δίκτυο franchise σ' ένα συγκεκριμένο τομέα της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Προτείνουν στον μελλοντικό δικαιοδόχο τη δυνατότητα να περιληφθεί σ' αυτό το δίκτυο. Η δυνατότητα αυτή υλοποιείται με την υπογραφή της συμβάσεως στην οποία

ρυθμίζονται τα ουσιώδη συστατικά στοιχεία της διμερούς συμφωνίας. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων πρόκειται για σύμβαση προσχωρήσεως.

28. Ο δικαιοδόχος έχει νομική αυτοτέλεια: πρόκειται για γνήσιο αυτοτελή επιχειρηματία ο οποίος ασκεί τις δικές του επιχειρηματικές και εμπορικές δραστηριότητες (αγοράζει από τον προμηθευτή του για να μεταπωλήσει στους πελάτες).

29. Το Δικαστήριο έχει ασχοληθεί με αυτή την καινοφανή μορφή επιχειρηματικής δραστηριότητας και την εξέτασε υπό το πρίσμα του ελεύθερου ανταγωνισμού στην απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 1986 επί της υποθέσεως Pronuptia [4]. Η υπόθεση αυτή αφορά συμφωνίες franchise διανομής κατά τις οποίες ο δικαιοδόχος περιορίζεται στην πώληση ορισμένων εμπορευμάτων εντός καταστήματος που φέρει τα διακριτικά του δικαιοπάροχου.

30. Στη σκέψη 15 της αποφάσεως αυτής το Δικαστήριο υπογράμμισε τα ουσιώδη χαρακτηριστικά της σχέσεως που υφίσταται μεταξύ του δικαιοπάροχου και του δικαιοδόχου και, συναφώς, τον εμπορικό χαρακτήρα και την ανεξαρτησία του δικαιοδόχου:

«Σε ένα σύστημα παραχωρήσεως εκμεταλλεύσεως διανομής, όπως αυτό, η επιχείρηση που είναι εγκατεστημένη σε μια αγορά ως διανομέας και μπόρεσε έτσι να αναπτύξει ένα σύνολο εμπορικών μεθόδων παρέχει, έναντι αμοιβής, σε *ανεξάρτητους εμπόρους* τη δυνατότητα να εγκατασταθούν σε άλλες αγορές χρησιμοποιώντας το διακριτικό τους γνώρισμα και τις εμπορικές μεθόδους, στις οποίες οφείλει την επιτυχία της. Πολύ περισσότερο από μια απλή μέθοδο διανομής πρόκειται για έναν τρόπο οικονομικής αξιοποιήσεως, χωρίς να διαθέσει ίδια κεφάλαια, ενός συνόλου γνώσεων. Το σύστημα αυτό καθιστά, εξάλλου, δυνατή σε *εμπόρους που δεν διαθέτουν την αναγκαία πείρα* τη χρησιμοποίηση μεθόδων που δεν θα μπορούσαν να αποκτήσουν παρά μετά από μακρόχρονες προσπάθειες έρευνας, τους επιτρέπει δε να ωφεληθούν από την καλή φήμη του διακριτικού γνωρίσματος.» [5]

31. Επίσης η κατά το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 4087/88 της Επιτροπής, της 30ής Νοεμβρίου 1988, για την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών franchise [6], η σύμβαση παραχωρήσεως εκμεταλλεύσεως διανομής προϋποθέτει την ύπαρξη δύο «επιχειρήσεων», δηλαδή, δύο οικονομικών μονάδων που αναπτύσσουν εμπορική δραστηριότητα [7].

4 — Υπόθεση 161/84, Συλλογή 1986, σ. 353.

5 — Χωρίς υπογραμμίσεις στο πρωτότυπο.

6 — ΕΕ L 359, σ. 46.

7 — Κατά το άρθρο αυτό, νοείται ως franchise «το σύνολο δικαιωμάτων βιομηχανικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας που αφορούν εμπορικά σήματα και επωνυμίες, πινακίδες καταστημάτων, πρότυπα χρήσεως, σχέδια, δικαιώματα αντιγραφής, τεχνογνωσίες ή διπλώματα ευρεσιτεχνίας προς εκμετάλλευση για τη μεταπώληση προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών σε τελικούς χρήστες». Η συμφωνία franchise ορίζεται ως συμφωνία «με την οποία μια επιχείρηση, ο δικαιοπάροχος, παραχωρεί στην άλλη, τον δικαιοδόχο, έναντι άμεσου ή έμμεσου οικονομικού ανταλλάγματος, το δικαίωμα εκμετάλλευσης του franchise με σκοπό την εμπορία συγκεκριμένων τύπων προϊόντων και/ή υπηρεσιών».

ii) *Η νομολογία του Δικαστηρίου ως προς τις «συμβάσεις καταναλωτών»*

32. Με την απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 1993 στην υπόθεση Shearson [8] καθορίστηκε σαφώς υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί να πρόκειται για συμβάσεις τέτοιου είδους και ποια στάση πρέπει να τηρούν τα εθνικά δικαστήρια κατά την ερμηνεία του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

33. Κατά την απόφαση αυτή, πρέπει καταρχάς «να υπομνησθεί η αρχή που καθιέρωσε η νομολογία (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 21ης Ιουνίου 1978 στην υπόθεση 150/77, Bertrand, Συλλογή τόμος 1978, σ. 441, σκέψεις 14 έως 16, και 19, και της 17ης Ιουνίου 1992 στην υπόθεση C-26/91, Handte, Συλλογή 1992, σ. I-3967, σκέψη 10), ήτοι ότι, για την ομοιόμορφη εφαρμογή της Συμβάσεως των Βρυξελλών σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη, είναι ανάγκη οι έννοιες που απαντούν σ' αυτήν, οι οποίες ενδέχεται να έχουν διαφορετικό περιεχόμενο στο εσωτερικό δίκαιο των συμβαλλομένων κρατών, να ερμηνεύονται αυτοτελώς, αναγόμενες κυρίως στο σύστημα και στους στόχους της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Τούτο επιβάλλεται επίσης και για την έννοια "καταναλωτής", των άρθρων 13 επ. της Συμβάσεως των Βρυξελλών, έννοια η οποία έχει πρωταρχική σημασία για τον προσδιορισμό των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων.» [9]

8 — Υπόθεση C-89/91, Συλλογή 1993, σ. I-139.

9 — Σκέψη 13 της αποφάσεως.

34. Στην απόφαση αναλύεται κατόπιν η αλληλεξάρτηση μεταξύ των γενικών και των ειδικότερων αρχών όσον αφορά την κατανομή αρμοδιοτήτων:

— Στο πλαίσιο του συστήματος Συμβάσεως των Βρυξελλών ισχύει η διατυπωθείσα στο άρθρο 2, πρώτη παράγραφος, γενική αρχή ότι διεθνή δικαιοδοσία έχουν τα δικαστήρια του συμβαλλομένου κράτους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο εναγόμενος.

— Μόνο ως εξαίρεση από τη γενική αυτή αρχή προβλέπει η Σύμβαση των Βρυξελλών στα τμήματα 2 έως 6 του τίτλου II, τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο κατοικών ή εγκατεστημένος στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους μπορεί να εναχθεί ενώπιον δικαστηρίων άλλου συμβαλλομένου κράτους —, δηλαδή, οσάκις η κατάσταση διέπεται από κανόνα ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας — ή πρέπει να εναχθεί — δηλαδή οσάκις η κατάσταση διέπεται από κανόνα αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας ή παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας.

— Επομένως, οι περί διεθνούς δικαιοδοσίας κανόνες που εισάγουν παρέκκλιση από τη γενική αυτή αρχή δεν μπορούν να έχουν ως συνέπεια ερμηνεία η οποία βαίνει πέραν των προβλεπομένων στη Σύμβαση των Βρυξελλών περιπτώσεων.

35. Η σκέψη 17 της αποφάσεως έχει ως εξής: «Η ερμηνεία αυτή επιβάλλεται κατά

μείζονα λόγο όταν πρόκειται για κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας, όπως του άρθρου 14 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, ο οποίος επιτρέπει στον κατά την έννοια του άρθρου 13 αυτής καταναλωτή να εναγάγει τον αντισυμβαλλόμενο ενώπιον των δικαστηρίων του συμβαλλομένου κράτους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής. Συγκεκριμένα, πέραν των ρητώς προβλεπομένων περιπτώσεων, η Σύμβαση των Βρυξελλών φαίνεται ότι είναι σαφώς αντίθετη προς την αποδοχή της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων της κατοικίας του ενάγοντος (βλ. απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1990 στην υπόθεση C-220/88, Dumez France και Tracoba, Συλλογή 1990, σ. I-49, σκέψεις 16 και 19).»

36. Μετά τις λεπτομερείς αυτές διευκρινίσεις ως προς τα κριτήρια της ερμηνείας των κανόνων περί διεθνούς δικαιοδοσίας, ορίζεται στην απόφαση πλέον συγκεκριμένα η έννοια του καταναλωτή κατά την έννοια των άρθρων 13 και 14 της Συμβάσεως των Βρυξελλών: «Όπως προκύπτει από τη διατύπωση και την αποστολή που επιτελούν, οι ανωτέρω διατάξεις αφορούν τον τελικό καταναλωτή ως ιδιώτη, ο οποίος δεν εμπλέκεται σε εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες (βλ. επ' αυτού επίσης την απόφαση στην προαναφερθείσα υπόθεση Bertrand, σκέψη 21, καθώς και την έκθεση που συνέταξαν εμπειρογνώμονες επ' ευκαιρία της προσχωρήσεως στη Σύμβαση των Βρυξελλών του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, ΑΒΙ. 1979, C 59, σ. 71, σημείο 153), δεσμεύεται συμβατικώς με μία από τις απαριθμούμενες στο άρθρο 13 συμβάσεις και είναι διάδικος σε δίκη ενώπιον δικαστηρίου σύμφωνα προς το άρθρο 14.»

iii) *Η εφαρμογή της νομολογίας αυτής στις συμφωνίες franchise*

37. Αν ληφθούν ως βάση αυτές οι σκέψεις, δεν είναι δυνατόν να υποστηριχθεί η άποψη ότι τα μέρη μιας συμφωνίας franchise μπορούν να θεωρηθούν ως «καταναλωτές», κατά την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

38. Η ιδιότητα του καταναλωτή, στην οποία αναφέρεται το άρθρο 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, δεν μπορεί να καθοριστεί βάσει μιας προϋφιστάμενης υποκειμενικής καταστάσεως: ένα και το αυτό πρόσωπο μπορεί κατά μία έννοια να είναι καταναλωτής και κατά μία άλλη επιχείρηση. Επομένως, αποφασιστικής σημασίας δεν είναι οι προσωπικές συνθήκες του υποκειμένου δικαίου, αλλά η θέση του στο πλαίσιο ορισμένης συμβάσεως και σε συνάρτηση με το πεδίο εφαρμόγης και τον σκοπό της συμβάσεως αυτής.

39. Όταν πρόκειται για συμβάσεις όπως είναι οι συμφωνίες franchise, οι οποίες έχουν σαφώς εμπορικό χαρακτήρα και κατ' ανάγκη χαρακτηρίζονται από το ότι αφο-

ρούν «επαγγελματική» δραστηριότητα [10] των μερών, οι προσωπικές τους συνθήκες που προϋπήρχαν της συνάψεως της συμβάσεως είναι άνευ σημασίας ως προς τα αποτελέσματα του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

40. Σε αντίθεση προς τη λεπτομερώς εκτεθείσα άποψη του ενάγοντος κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ουδόλως φρονώ ότι το Δικαστήριο θα πρέπει να αγνοήσει ή να εφαρμόσει ελαστικά τη συνήθη αρχή της αυτοτελούς ερμηνείας των χρησιμοποιημένων στη Σύμβαση των Βρυξελλών όρων, συμπεριλαμβανομένου αυτού του καταναλωτή.

41. Η αυτοτελής ερμηνεία του όρου του καταναλωτή, την οποία ανέλυσα προηγουμένως, στηριζόμενος στην απόφαση Shearson, πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να προτιμηθεί από μία ερμηνεία η οποία θα υπάκουε σε κριτήρια αντλούμενα από τις εθνικές έννομες τάξεις, αυτό δε για δύο λόγους:

α) οι εθνικές έννομες τάξεις δεν είναι ανάγκη να συμφωνούν μεταξύ τους, δεδομένου ότι ανάλογα με την περίσταση μπορούν να εμφανίζουν διαφορετικές αποχρώσεις: το να λαμβάνεται υπόψη η μία ή η άλλη (ποιο θα ήταν το κριτήριο διακρίσεως;) θα αντέβαινε στην ασφάλεια του δικαίου την οποία ακριβώς επιδιώκει να διασφαλίσει η Σύμβαση των Βρυξελλών·

β) ακόμη κι εντός της ίδιας έννομης τάξεως είναι ενδεχόμενο ο όρος του «καταναλωτή» να διαφέρει ανάλογα με τον τομέα της έννομης τάξεως στον οποίο εμπίπτει.

42. Κατά την άποψη του εκπροσώπου του ενάγοντος, το Δικαστήριο θα έπρεπε να προκρίνει την έννοια του καταναλωτή που συνάγεται από τον Verbraucherkreditgesetz (γερμανικό νόμο περί καταναλωτικής πίστεως) [11]. Ο νόμος αυτός απονέμει στα πρόσωπα τα οποία ζητούν να τους χορηγηθεί πίστωση για την ανάληψη μιας δραστηριότητας, την οποία δεν έχουν ασκήσει μέχρι τώρα, την ιδιότητα του καταναλωτή.

43. Δεν συμφωνώ με την επιχειρηματολογία αυτή. Η ίδια η Γερμανική Κυβέρνηση την αντικρούει με τις γραπτές της παρατηρήσεις, τονίζοντας ότι αυτή η πραγματοποιηθείσα από τον εθνικό νομοθέτη διεύρυνση της έννοιας του καταναλωτή υπερβαίνει ρητώς και ηθελημένως το επιτασσόμενο από την οδηγία ελάχιστο όριο το οποίο ο

10 — Ο όρος «επαγγελματική δραστηριότητα» πρέπει να θεωρείται εν ευρεία εννοία η οποία φυσικά περιλαμβάνει τις δραστηριότητες στο εμπόριο. Το άρθρο 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών στην αγγλική γλώσσα είναι σαφέστερο, επειδή αναφέρεται σε συμβάσεις «concluded by a person for a purpose which can be regarded as being outside his *trade or profession*» (χωρίς υπογράμμιση στο πρωτότυπο). Επίσης, στο γερμανικό κείμενο αυτού του άρθρου πρόκειται για «der beruflichen oder gewerblichen Tätigkeit».

11 — Η κατ' αναλογία εφαρμογή του νόμου αυτού στις συμφωνίες franchise αποτελεί ένα από τα στοιχεία της βάσεως της αγωγής ενώπιον του γερμανικού πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

Verbraucherkreditgesetz έπρεπε να βελτιώσει [12] προκειμένου να παρασχεθεί στον καταναλωτή υψηλότερο επίπεδο προστασίας από αυτό που προβλέπεται στην κοινοτική ρύθμιση.

44. Όπως υποστήριξε η Γερμανική Κυβέρνηση, στην έννοια του καταναλωτή κατά την έννοια της οδηγίας περί καταναλωτικής πίστεως [13] περιλαμβάνονται όχι μόνο τα πρόσωπα τα οποία είναι μέρη σε συμβάσεις που αφορούν «ήδη ασκηθείσες» (όπως ορίζεται επί λέξη στον Verbraucherkreditgesetz) δραστηριότητες, αλλά γενικώς τα πρόσωπα που είναι μέρη σε συμβάσεις που συνάπτονται για επαγγελματικούς σκοπούς.

45. Επιπλέον, η Γερμανική Κυβέρνηση τονίζει στις παρατηρήσεις της ότι σε άλλες διατάξεις της έννομης τάξης της για την προστασία των καταναλωτών χρησιμοποιείται στενότερη έννοια του καταναλωτή (π. χ. στο νόμο περί υπαναχωρήσεως από συμβάσεις που καταρτίζονται στην κατοικία — Haustürwiderrufsgesetz).

12 — Οδηγία 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που διέπουν την καταναλωτική πίστη (ΕΕ 1987, L 42, σ. 48).

13 — Αυτό είναι άλλωστε και το χρησιμοποιούμενο κριτήριο στην οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ L 95, σ. 29). Κατά το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής ως «καταναλωτής» νοείται «κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, κατά τις συμβάσεις που καλύπτει η παρούσα οδηγία, ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι είναι άσχετοι με τις επαγγελματικές του δραστηριότητες», αντιθέτως δε επαγγελματίας είναι «κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, κατά τις συμβάσεις που καλύπτει η παρούσα οδηγία, ενεργεί στα πλαίσια της επαγγελματικής του δραστηριότητας, είτε δημόσιας είτε ιδιωτικής».

46. Όλα αυτά δεν μπορούν παρά να επιβεβαιώνουν την ανάγκη διατηρήσεως της αυτοτελούς ερμηνείας της κατά το άρθρο 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έννοιας του καταναλωτή. Η έννοια αυτή δεν χρειάζεται να συνδεθεί με τις έννοιες που χρησιμοποιούνται εκάστοτε στις εθνικές έννομες τάξεις.

47. Τέλος, η άποψη που υποστηρίζω δεν αποδυναμώνεται από το γεγονός οτι στη Συνθήκη ΕΚ προστέθηκε ένας νέος τίτλος XI [14] περί προστασίας των καταναλωτών, στο άρθρο 129 Α του οποίου ορίζεται ως στόχος της Κοινότητας η επίτευξη «υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών». Αφενός μεν, το πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής είναι περιορισμένο [15]. Αφετέρου δε, επιτρέπει ρητώς, στην παράγραφο 3, κράτος μέλος να διατηρεί ή να εισάγει μέτρα ενισχυμένης προστασίας. Οι σκέψεις αυτές συνεπάγονται λογικά ότι το κοινοτικό επίπεδο προστασίας δεν είναι ανάγκη να συμπίπτει προς αυτό ενός ή περισσοτέρων των κρατών μελών.

48. Τελικά, κατά τη γνώμη μου, πρέπει να διατηρηθεί η αυτοτελής ερμηνεία της έννοιας του καταναλωτή που χρησιμοποιείται στη Σύμβαση των Βρυξελλών, όπως έπραξε το Δικαστήριο με την απόφαση Shearson, πράγμα που προϋποθέτει ότι η έννοια αυτή

14 — Με το άρθρο Ζ, σημείο 38 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

15 — Όπως έγινε δεκτό στη σκέψη 19 της αποφάσεως της 7ης Μαρτίου 1996 στην υπόθεση C-192/94, El Corte Inglés (Συλλογή 1996, σ. I-1281). Στη σκέψη 20 της ίδιας αποφάσεως, το Δικαστήριο εξέθεσε ότι το άρθρο 129 Α περιορίζεται να αναθέσει στην Κοινότητα ένα σκοπό και να της απονείμει τις οικείες αρμοδιότητες «χωρίς κατα τα λοιπά να θεσπίζει υποχρέωση των κρατών μελών ή των ιδιωτών (...)».

περιορίζεται σε τελικούς καταναλωτές που δεν είναι συμβαλλόμενοι σε σύμβαση αφορώσα την επαγγελματική τους δραστηριότητα.

49. Ναι μεν ο δικαιοδόχος στερείται ενδεχομένως προηγούμενης εμπορικής πείρας, που αποτελεί το αντικείμενο της συμφωνίας franchise, πλην όμως η εμπορική αυτή πείρα δεν μπορεί για τον λόγο αυτό να χαρακτηρισθεί ως δραστηριότητα που δεν μπορεί να υπαχθεί στον επαγγελματικό τομέα. Ακριβώς η οικεία δραστηριότητας — και όχι οι προηγούμενες υποκειμενικές συνθήκες του υποκειμένου δικαίου — είναι ο παράγων που λαμβάνεται υπόψη στο άρθρο 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών για τη θέσπιση μιας ειδικής ρυθμίσεως της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίου όσον αφορά ορισμένες συμβάσεις.

50. Επομένως, η διατύπωση του άρθρου 13 δεν επιτρέπει τη διεύρυνση του πεδίου του εφαρμογής μέχρι του σημείου ώστε να εμπίπτει σ' αυτό οποιαδήποτε σύμβαση ανεξαρτήτως του αντικειμένου της ή του σκοπού της, στο πλαίσιο της οποίας το οικονομικώς ασθενές μέρος αντιμετωπίζει ένα άλλο μέρος το οποίο βρίσκεται αντικειμενικώς ή λόγω των περιστάσεων σε θέση υπεροχής.

51. Η προηγούμενη ισορροπία μεταξύ των συμβαλλομένων δεν υφίσταται συνεπώς στον τομέα των επιχειρηματικών σχέσεων. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι για τέτοιου είδους συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των τυποποιημένων συμβάσεων ή συμβάσεων προσχωρήσεως, που συνάπτονται από επιχειρηματίες, ισχύει η ειδική ρύθμιση του άρθρου 13. Η διάταξη αυτή υπαγορεύθηκε μεν από την επιδίωξη προστασίας του ασθενέστερου μέρους στις συμβατικές σχέσεις, πλην όμως το πεδίο της εφαρμογής περιορίζεται σε συμβάσεις στις οποίες ένα πρόσωπο αναπτύσσει δραστηριότητες για την επίτευξη ενός σκοπού που μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική του δραστηριότητα, δηλαδή ως «τελικός καταναλωτής ο οποίος δεν εμπλέκεται σε εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες».

52. Με άλλα λόγια, το γεγονός και μόνο της μειονεκτικής θέσεως στην οποία βρίσκεται ένα από τα μέρη μιας συμβάσεως η οποία συνήφθη ενόψει της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας ή στο πλαίσιο τέτοιων δραστηριοτήτων, όπως συμβαίνει στο πλαίσιο του franchise, δεν θεωρείται από τη Σύμβαση των Βρυξελλών ως περίπτωση που απαιτεί ιδιαίτερη προστασία κατά τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων.

53. Επομένως, έχω τη γνώμη ότι το Δικαστήριο πρέπει, στην απάντησή του επί του πρώτου ερωτήματος, να αποφανθεί ότι το άρθρο 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών δεν έχει εφαρμογή σε μία σύμβαση όπως η υπό κρίση.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

54. Το αιτούν δικαστήριο θέτει το δεύτερο ερώτημα μόνο για την περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο θα έκρινε με την απάντησή του στο πρώτο ερώτημα ότι το άρθρο 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει εφαρμογή σε μια σύμβαση όπως η υπό

κρίση. Ενόψει της απαντήσεως που προτείνω να δοθεί στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει, κατά τη γνώμη μου, η απάντηση στο δεύτερο.

55. Στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή αν το Δικαστήριο κρίνει ότι έχει εφαρμογή το άρθρο 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, θα πρέπει να αποφανθεί επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος με το οποίο το Oberlandesgericht München το ερωτά ως προς την ερμηνεία του άρθρου 13, πρώτη παράγραφος, περίπτωση 1, το οποίο αφορά την πώληση ενσωμάτων κινητών με τμηματική καταβολή του τιμήματος.

56. Συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν η με τις λέξεις «πώληση ενσωμάτων κινητών με τμηματική καταβολή του τιμήματος» περιγραφόμενη νομική έννοια περιλαμβάνει συμφωνίες franchise βάσει των οποίων ένα μέρος δεσμεύεται, για χρονικό διάστημα τριών ετών να αγοράζει από τον δικαιοπάροχο τα απαραίτητα αντικείμενα και εμπορεύματα για τον εξοπλισμό και τη λειτουργία του καταστήματος, χωρίς να έχει συμφωνηθεί τμηματική καταβολή του τιμήματος για τα εν λόγω αντικείμενα και εμπορεύματα. Οι μοναδικές εν προκειμένω υποχρεώσεις του δικαιοδόχου συνίστανται στην καταβολή αμοιβής για την έναρξη των εργασιών και, από το δεύτερο έτος της δραστηριότητας, στην καταβολή ως δικαιωμάτων για την άδεια 3 % του κύκλου του εργασιών.

57. Η σημασία του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος συνίσταται στο ότι το άρθρο 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών δεν απαιτεί μόνο η σύμβαση να έχει συναφθεί με σκοπό ξένο προς την επαγγελματική δραστηριότητα, αλλά επίσης να εμπίπτει σε μία από τις τρεις κατηγορίες που περιγράφονται στις περιπτώσεις 1, 2 και 3 της πρώτης παραγράφου. Η πρώτη από αυτές τις περιπτώσεις αποτελείται από συμβάσεις που αφορούν την «πώληση ενσωμάτων κινητών με τμηματική καταβολή του τιμήματος».

58. Κατά τη γνώμη μου, και στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση. Συμβάσεις που αφορούν την πώληση ενσωμάτων κινητών με τμηματική καταβολή του τιμήματος δεν πρέπει να συγχέονται με τις άλλες εκείνες συμβάσεις οι οποίες, ναι μεν έχουν ως αντικείμενο διαδοχικές χρονικώς δεσμεύσεις, αλλά εμφανίζουν τελείως διαφορετικά χαρακτηριστικά από τη νομική μορφή της πωλήσεως με τμηματική καταβολή του τιμήματος.

59. Στην προκειμένη περίπτωση, το ίδιο το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι για την αγορά εμπορευμάτων από τον δικαιοπάροχο, στην οποία υποχρεούται ο δικαιοδόχος κατά την τριετή διάρκεια ισχύος της συμβάσεως, δεν εφαρμόζεται η ρύθμιση περί πωλήσεως με τμηματική καταβολή του τιμήματος: δεν προβλέπεται η πληρωμή με δόσεις για τα εμπορεύματα σε διαδοχικές και προκαθορισμένες ημερομηνίες.

60. Δεν είναι δυνατόν, συνεπεία του γεγονότος ότι μια σύμβαση περιέχει μια ρύθμιση με διαδοχικές δεσμεύσεις σε βάρος ενός ή και των δυο των μερών, να θεωρηθεί άνευ ετέρου ότι η σύμβαση αυτή ισοδυναμεί με «πώληση ενσωμάτων κινητών με τμηματική καταβολή του τιμήματος».

61. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η περιοδικώς πραγματοποιούμενη αγορά εμπορευμάτων στην οποία πρέπει να προβαίνει ο δικαιοδόχος βάσει της συμβάσεως αποτελεί συνέπεια ή παρεπόμενο της αρχικής συμβάσεως η οποία, αυτή καθεαυτή, ουδόλως προσομοιάζει προς την κατά το άρθρο 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έννοια της πωλήσεως με τμηματική καταβολή του τιμήματος.

62. Εξάλλου, ως προς αυτές τις περιοδικώς πραγματοποιούμενες αγορές, δεν ισχύουν στην προκειμένη περίπτωση ούτε οι διατάξεις περί πωλήσεως με τμηματική καταβολή του τιμήματος.

63. Ακόμη λιγότερο μπορεί να θεωρηθεί ότι υφίσταται πώληση με τμηματική καταβολή του τιμήματος επειδή ο δικαιοδόχος υποχρεούται να καταβάλλει σε τακτά χρονικά διαστήματα ένα ποσό ύψους 3 % του ετησίου κύκλου του εργασιών ως αντιπαροχή για τη χρησιμοποίηση των διακριτικών γνωρισμάτων του δικαιοπάροχου. Είναι σαφές ότι σε μια τέτοια περίπτωση δεν υφίσταται διμερής συμφωνία για την πώληση ενσωμάτων κινητών, μάλιστα δε ούτε ως πώληση με τμηματική καταβολή του τιμήματος ούτε ως πώληση τοις μετρητοίς.

64. Επομένως, αν θα πρέπει να δοθεί απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τότε το Δικαστήριο θα πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να αποφανθεί αρνητικώς.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

65. Το τρίτο προδικαστικό ερώτημα έχει ευρύτερο περιεχόμενο. Συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν κατά το άρθρο 17, πρώτη παράγραφος, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, «το αποκλειστικά αρμόδιο δικαστήριο» που ορίστηκε από τα μέρη στο πλαίσιο συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας [16] είναι επίσης αρμόδιο να αποφανθεί επί διαφοράς στο πλαίσιο της οποίας ζητείται να αναγνωριστεί η ακυρότητα της συμβάσεως που περιέχει τη ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας.

66. Εν προκειμένω, θα τονίσω καταρχάς δύο σημεία τα οποία νομίζω ότι είναι σημαντικά:

α) είναι αναμφίβολο ότι η περιεχόμενη στην επίδικη σύμβαση συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας ανταποκρίνεται στις τυπικές προϋποθέσεις του άρθρου 17 της Συμβάσεως των Βρυξελλών [17].

16 — Η υποσημείωση αφορά διάφορους ισπανικούς νομικούς όρους «pacto de sumisión», «cláusula de sumisión», «cláusula de elección de foro», «prórroga de competencia», «cláusula atributiva de competencia» και «convenio atributivo de competencia» που αποδίδουν την έννοια της συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας και οι οποίοι, κατά την άποψη του γενικού εισαγγελέα, είναι ταυτόσημοι αποδίδοντας το ίδιο νομικό φαινόμενο της συμπτώσεως της βουλήσεως των μερών να υπαχθεί μεταξύ αυτών διαφορά σε συγκεκριμένο δικαιοδοτικό όργανο (σ. τ. μ.).

17 — Επίσης αναμφίβολο είναι ότι από τυπικής απόψεως ανταποκρίνεται στις ιταλικές νομικές διατάξεις, δεδομένου ότι πρόκειται για διάταξη συμβάσεως η οποία κατά τα άρθρα 1341 και 1342 του Ιταλικού Αστικού Κώδικα συνομολογήθηκε χωριστά. Εν πάση περιπτώσει, δεν πρόκειται εδώ για την εφαρμογή εθνικών, ιταλικών ή γερμανικών, νομικών διατάξεων, αλλά για τον έλεγχο αν η συμφωνία συνάδει προς τη Σύμβαση των Βρυξελλών.

β) η συμφωνία έχει διατυπωθεί με όσο το δυνατό πιο γενικό τρόπο, επειδή αναφέρεται σε «κάθε διαφορά που αφορά την ερμηνεία, την εκτέλεση ή άλλα ζητήματα της παρούσας συμβάσεως», όπου αρμόδια για να αποφανθούν επί της διαφοράς είναι ακριβώς τα δικαστήρια της Φλωρεντίας.

67. Κατά τη γνώμη μου, μια ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας, όπως η υπό κρίση, η οποία είναι τυπικά έγκυρη βάσει της Συμβάσεως των Βρυξελλών, και η οποία έχει συνομολογηθεί από τα μέρη για τη λύση μελλοντικών διαφορών κάθε είδους ως προς όλα τα σημεία της συμβάσεως έχει εφαρμογή στις διαφορές που μπορούν να ανακύψουν, μάλιστα δε συμπεριλαμβανομένων των διαφορών που αφορούν τις προϋποθέσεις του κύρους της συμβάσεως στην οποία έχει περιληφθεί η ρήτρα αυτή.

68. Στην απόφαση της 4ης Μαρτίου 1982 επί της υποθέσεως Effer Spa [18], το Δικαστήριο ασχολήθηκε με ένα παρόμοιο πρόβλημα, το οποίο τότε αφορούσε το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5 της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Στην υπόθεση εκείνη είχε ανακύψει το ζήτημα αν η δικαιοδοσία του δικαστηρίου του τόπου εκτελέσεως της συμβάσεως ισχύει και όταν αμφισβητείται μεταξύ των μελών η ύπαρξη της συμβάσεως αυτής καθεαυτής ή οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες συνήφθη.

69. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η δικαιοδοσία του εθνικού δικαστηρίου να αποφανθεί επί ζητημάτων που αφορούν τη σύμβαση περιλαμβάνει τη δικαιοδοσία να αποφαίνεται επί της υπάρξεως των περιστατικών που θεμελιώνουν την ίδια τη σύμβαση, καθόσον η κρίση αυτή είναι απαραίτητη προκειμένου το εθνικό δικαστήριο να έχει τη δυνατότητα να διαπιστώσει αν έχει δικαιοδοσία κατά το άρθρο 5 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

70. Το επιχείρημα αυτό ενισχύθηκε από τη στάθμιση των αρνητικών επιπτώσεων στην ασφάλεια του δικαίου [19] που θα προέκυπταν από την αντίθετη λύση: η αποτελεσματικότητα των διατάξεων της Συμβάσεως των Βρυξελλών θα ετίθετο υπό αμφισβήτηση, εάν γινόταν δεκτό ότι αρκεί ένα μέρος να υποστηρίξει ότι δεν υφίσταται η σύμβαση για να αποκλειστεί η εφαρμογή αυτών των διατάξεων.

71. Όπως προσέθεσε το Δικαστήριο, οι διατάξεις της Συμβάσεως των Βρυξελλών πρέπει, σύμφωνα με το πνεύμα και τον σκοπό της, να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι το δικαστήριο, το οποίο καλείται να αποφανθεί επί διαφοράς εκ συμβάσεως, μπορεί να ελέγχει, και αυτεπαγγέλτως, τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της δικαιοδοσίας του και να αποφαίνεται επί της υπάρξεως ή ανυπαρξίας της συμβάσεως βάσει των απόψεων που διατυπώνουν οι διάδικοι.

18 — Υπόθεση 38/81, Συλλογή 1982, σ. 825.

19 — Η προστασία της ασφάλειας του δικαίου — η οποία εκφράζεται συγκεκριμένα στη βεβαιότητα ή τη δυνατότητα προβλέψεως του καθορισμού ενός αρμοδίου δικαστηρίου — αποτελεί ακριβώς τον σκοπό της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Ο σκοπός αυτός συνίσταται ιδίως «στην ενοποίηση των κανόνων περί διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων των συμβαλλομένων κρατών καθώς αποφεύγεται, στο μέτρο του δυνατού, η αύξηση των αρμοδίων όσον αφορά την ίδια έννομη σχέση δικαστηρίων, και (...) ενισχύεται η έννομη προστασία των εγκατεστημένων στην Κοινότητα προσώπων επιτρέποντας, αφενός, στον ενάγοντα να εντοπίζει ευκόλως το δικαστήριο στο οποίο μπορεί να προσφύγει και, αφετέρου, στον εναγόμενο να προβλέπει λογικώς το δικαστήριο ενώπιον του οποίου μπορεί να εναχθεί» (απόφαση της 13ης Ιουλίου 1993 στην υπόθεση C-125/92, Mulox IBC, Συλλογή 1993, σ. I-4075).

72. Τα ίδια επιχειρήματα ισχύουν αναλόγως για την παρούσα υπόθεση στην οποία αμφισβητείται το κύρος και όχι η ύπαρξη της συμβάσεως. Η διαφορά μεταξύ της περιπτώσεως αυτής και της περιπτώσεως που εξετάστηκε με την παρατεθείσα απόφαση Effer συνίσταται στο ότι η κατά τόπο δικαιοδοσία έχει καθοριστεί όχι μέσω ρήτρας διεθνούς δικαιοδοσίας αλλά μέσω ενός νομικού κριτηρίου (του τόπου εκπληρώσεως της παροχής). Κατά τη γνώμη μου, η νομική επιχειρηματολογία που χρησιμοποιήθηκε στο πλαίσιο της υποθέσεως εκείνης μπορεί να ισχύσει και για τις δύο περιπτώσεις.

73. Το ίδιο αποτέλεσμα μπορεί να επιτευχθεί μέσω εξετάσεως της νομικής φύσεως των συμφωνιών διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο άρθρο 17 της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Κατά τη γνώμη μου, στις συμφωνίες αυτές πρέπει να αναγνωριστεί ορισμένη αυτοτέλεια σε σχέση με τη σύμβαση στην οποία ανήκουν.

74. Βεβαίως, είναι γνωστό ότι το ζήτημα αυτό συζητείται στην επιστήμη [20] η δε λύση δεν είναι απαλλαγμένη αμφιβολιών. Εντούτοις, όσον αφορά το άρθρο 17 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, έχω τη γνώμη ότι το Δικαστήριο ακολουθώντας την ίδια κατεύθυνση όπως στην απόφαση Effer, θα πρέπει να κλίνει προς την άποψη που εξυπηρετεί καλύτερα την ασφάλεια του δικαίου και συγκεκριμένα προς την αναγνώριση του επιλεγέντος με ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας δικαστηρίου (φυσικά υπό την προϋπόθεση ότι τηρήθηκαν ως προς αυτήν οι προϋποθέσεις του άρθρου 17 της Συμβάσεως των Βρυξελλών) ως αρμοδίου δικαστηρίου, αυτό δε μάλιστα και στην περίπτωση κατά την οποία προβάλλεται η ακυρότητα της συμβάσεως στην οποία έχει περιληφθεί η ρήτρα αυτή.

75. Η λύση αυτή μπορεί να στηριχθεί σε διάφορα επιχειρήματα. Πρώτον, οι ρήτρες διεθνούς δικαιοδοσίας δεν συνομολογούνται βάσει των οικονομικών και νομικών παραγόντων στους οποίους στηρίζονται οι συμβάσεις, η δε causa αυτών των συμβάσεων δεν είναι η ίδια με αυτή των ρητρών διεθνούς δικαιοδοσίας, ο σκοπός των οποίων είναι απλώς δικονομικής φύσεως (η ανάθεση σε ορισμένο δικαστήριο της κρίσεως ενδεχομένως μελλοντικών διαφορών). Λόγοι ακυρότητας, που αφορούν τα ουσιαστικά μέρη της συμβάσεως, δεν πρέπει κατά συνέπεια να επιδρούν στις ρήτρες διεθνούς δικαιοδοσίας.

76. Δεύτερον, εάν ένας διάδικος υποστηρίξει ότι υφίστανται ελαττώματα στη σύμπτωση των βουλήσεων κατά τη σύναψη συμβάσεως — π. χ. πλάνη ως προς ουσιώδεις όρους που αφορούν το αντικείμενο της συμβάσεως, η οποία έχει ως συνέπεια την ακυρότητα των αμοιβαίων υποχρεώσεων προς παροχή — η ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας δεν επηρεάζεται κατ' ανάγκη από τον ισχυρισμό αυτό, δεδομένου ότι η πλάνη δεν επεκτείνεται στη ρητή επιλογή του αρμοδίου δικαστηρίου. Πολλώ μάλλον θα προέκυπτε το ίδιο αποτέλεσμα αν οι προβαλλόμενοι λόγοι ακυρότητας της συμβάσεως αφορούσαν το ζήτημα αν η σύμβαση συνάδει ή δεν συνάδει με ουσιαστικές νομικές διατάξεις ορισμένης εθνικής έννομης τάξεως.

77. Τρίτον, αν γινόταν δεκτό ότι διαφορετικό δικαστήριο από αυτό που ορίστηκε από τους συμβαλλομένους με ρήτρα δι-

20 — Ως προς το περιεχόμενο της συζητήσεως αυτής βλ. τις τελευταίες εργασίες του Blanchin, C.: *L'autonomie de la clause compromissoire: un modèle pour la clause attributive de juridiction?*, Παρίσι, 1995, και του Rodríguez Benot, A.: *Los acuerdos atributivos de competencia judicial internacional en Derecho comunitario europeo*, Μαδρίτη, 1994.

θνούς δικαιοδοσίας θα μπορούσε να αποφαίνεται γενικώς επί του κύρους της συμβάσεως, τότε αυτό θα είχε απροσδόκητες πρακτικές συνέπειες. Αν εξεδίδετο μια τέτοια απόφαση, π. χ. υπέρ του γενικού κύρους της συμβάσεως, τότε το δικαστήριο αυτό θα έπρεπε αμέσως μετά να αποφανθεί ότι δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία υπέρ του δικαστηρίου που επέξελαν οι συμβαλλόμενοι και το οποίο έχει πράγματι αποκλειστικώς διεθνή δικαιοδοσία να αποφαίνεται εν προκειμένω επί διαφορών. Θα ήταν σχεδόν αδύνατο να θεωρηθεί ότι το τελευταίο αυτό δικαστήριο δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθεί το ίδιο, μάλιστα δε σε αντίθεση προς την απόφαση του πρώτου δικαστηρίου, ότι η σύμβαση ή μία από τις ουσιώδεις της ρήτρες είναι άκυρη.

78. Τέλος, η άποψη που υποστηρίζω έχει το πλεονέκτημα ότι αποφεύγεται με αυτήν η αύξηση των διαφορών και η καταστρατήγηση του συστήματος του ενιαίου χαρακτήρα της διεθνούς δικαιοδοσίας αυτού καθεαυτού από τον οποίο εμπνέεται η Σύμβαση των Βρυξελλών. Κάθε μέρος, απλώς και μόνον προβάλλοντας την ακυρότητα της συμβάσεως στην οποία περιλαμβάνεται η ρήτρα, θα μπορούσε να προκαλέσει μετατόπιση των κριτηρίων της διεθνούς δικαιοδοσίας και κατ' αυτόν τον τρόπο να στερήσει το άρθρο 17 από τα αποτελέσματά του. Αυτό, χωρίς αμφιβολία, βρίσκεται σε αντίθεση προς τη βεβαιότητα και τη δυνατότητα προβλέψεως κατά τον καθορισμό του αρμοδίου δικαστηρίου.

79. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνω ότι κανένας από τους διαδίκους δεν έθεσε οποιοδήποτε ζήτημα όσον αφορά το κύρος της ρήτρας διεθνούς δικαιοδοσίας, αυτής καθεαυτής, μάλιστα δε ούτε από ουσιαστικούς [21] ούτε από τυπικούς λόγους. Ο ενάγων προβάλλει απλώς την ακυρότητα της συμφωνίας franchise γενικώς για λόγους που στηρίζονται στο γερμανικό ουσιαστικό δίκαιο (όπως ισχυρίζεται, η παράβαση του γερμανικού αστικού κώδικα και του γερμανικού νόμου περί γενικών όρων των συναλλαγών) [22].

80. Η απάντηση στον ισχυρισμό αυτόν, δηλαδή η κρίση του κύρους της συμφωνίας franchise, εξαρτάται από το κατά τη συμφωνία αυτή εφαρμοστέο ουσιαστικό δίκαιο. Έχω όμως τη γνώμη ότι το αρμόδιο να αποφανθεί εν προκειμένω δικαστήριο, δεδομένου ότι και τα δύο μέρη έχουν διατυπώσει τόσο γενικά τη ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας, πρέπει να είναι το δικαστήριο ακριβώς που συμφωνήθηκε προηγουμένως από αυτά.

81. Η βούληση των μερών που εκφράζεται στη ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας είναι πράγματι σαφής: «κάθε διαφορά» για όλα τα «ζητήματα» της συμβάσεως (και σ' αυτά πρέπει να συμπεριληφθούν και διαφορές περί του κύρους της) είναι της αρμοδιότητας των δικαστηρίων της Φλωρεντίας.

21 — Θα ήταν δυνατόν ορισμένη εθνική έννομη τάξη να θέτει ουσιαστικές προϋποθέσεις για το κύρος των ρητρών διεθνούς δικαιοδοσίας. Θα ήταν συζητήσιμο κατά πόσον τέτοιου είδους διατάξεις συνάδουν προς τη ρύθμιση του άρθρου 17 της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Όσον αφορά τις τυπικές προϋποθέσεις, είναι σαφές ότι το άρθρο αυτό αποτελεί το μοναδικό επιτρεπόμενο σημείο αναφοράς.

22 — Βλ. σημείο 10 αυτών των προτάσεων.

82. Στο σημείο αυτό είναι αναπόφευκτο ότι η απάντηση του Δικαστηρίου δεν πρέπει να περιοριστεί σε μία αφηρημένη ερμηνεία του άρθρου 17 της Συμβάσεως των Βρυξελλών η οποία αποκόπτεται από τη διαφορά που αποτελεί το αντικείμενο του προδικαστικού ερωτήματος. Χωρίς το Δικαστήριο να προτίθεται κατ' αυτόν τον τρόπο να υποκαταστήσει το εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει δικαιοδοσία για την ερμηνεία της συμβάσεως που έχει συναφθεί μεταξύ των εν προκειμένω διαδίκων, λυσιτελής απάντηση του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικών αποφάσεων επιβάλλει την εξέταση του περιεχομένου της ρήτρας διεθνούς δικαιοδοσίας προκειμένου να δοθεί στο αιτούν δικαστήριο, βάσει των χαρακτηριστικών της ρήτρας αυτής, η ερμηνεία της Συμβάσεως των Βρυξελλών την οποία ζήτησε το δικαστήριο αυτό.

Συμπέρασμα

83. Επομένως, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα ερωτήματα που υπέβαλε το Oberlandesgericht München στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας ως εξής:

«1) Τα μέρη συμφωνίας franchise, που σκοπεί στη δημιουργία συντόμως ενός καταστήματος, δεν μπορούν να θεωρηθούν καταναλωτές κατά την έννοια του άρθρου 13, πρώτη παράγραφος, και του άρθρου 14, πρώτη παράγραφος, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

2) Το ορισθέν στο πλαίσιο ρήτρας διεθνούς δικαιοδοσίας δικαστήριο για να αποφαίνεται ως προς "κάθε διαφορά που αφορά την ερμηνεία, την εκτέλεση ή άλλα ζητήματα της παρούσας συμβάσεως" είναι το κατά το άρθρο 17, πρώτη παράγραφος, της Συμβάσεως των Βρυξελλών δικαστήριο που έχει αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, και όταν με την αγωγή ζητείται, μεταξύ άλλων, να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της συμβάσεως στην οποία έχει περιληφθεί η εν λόγω ρήτρα διεθνούς δικαιοδοσίας.»